

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

(The Republic of the Union of Myanmar)

1. ภาพรวมทั่วไป

เมียนมามีระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ โดยมีรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาประชาชน สภาชาติพันธุ์ และสภาท้องถิ่น สมาชิกรัฐสภาจากการเลือกตั้ง และมีประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้ารัฐบาล

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด (8 พ.ย. พ.ศ. 2563) พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) ได้เป็นผู้นำในการจัดตั้งรัฐบาลต่อมาเมื่อวันที่ 1 ก.พ. 2564 กองทัพเมียนมานำโดย พล.อ. อาวโซ่ มิน อ่อง หล่าย ได้ทำการยึดอำนาจรัฐบาลภายใต้การนำของนางออง ซาน ซูจี โดยให้เหตุผลเรื่องการทุจริต การเลือกตั้ง และได้แต่งตั้งตนเองดำรงตำแหน่งประธานสภาบริหารแห่งรัฐ (State Administration Council) ซึ่งเป็นผู้นำเมียนมาคนปัจจุบัน และแต่งตั้ง พล.อ. มิน ส่วย เป็นประธานาธิบดี (รักษาการ)

เมียนมาเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวพรมแดนติดกับไทยยาวที่สุด (2,401 กิโลเมตร) และเป็นประเทศที่มีความร่วมมือกับไทยในหลายกรอบความร่วมมือ อาทิ ประชาคมอาเซียน ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค

กลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-Region Economic Cooperation: GMS-EC) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นต้น

ในส่วนของบทบาทในภูมิภาคและประชาคมโลก เมียนมาเป็นตลาดขนาดใหญ่มีประชากรหนาแน่นประมาณ 53 ล้านคน มีอาณาเขตติดกับจีน อินเดีย บังกลาเทศ สปป.ลาว และไทย ทำให้เมียนมาเป็นประเทศที่อยู่ท่ามกลางกลุ่มประเทศอาเซียนและเอเชียใต้ อีกทั้งมีความได้เปรียบในการติดต่อทางการค้า การส่งออกและนำเข้า รวมทั้งการส่งสินค้าผ่านแดนไปยังประเทศต่างๆ นอกจากนี้เมียนมายังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	รายการ	2563	2564	2565	2566e
1	ประชากร (ล้านคน) ¹	53.20	53.55	53.89	54.21
2	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ) ¹	3.2	-18.0	2.0	3.3
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ¹	81.26	65.16	59.53	63.56
4	รายได้ประชาชาติต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ¹	1,530	1,250	1,170.09	1,228.54
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ¹	5.7	3.6	16.2	13.3
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ²	1.1	2.2	N/A	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละ) ¹	39.3	62.3	62.5	63.7
8	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (ร้อยละ) ²	2.3	3.2	N/A	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละ) ¹	-3.4	-1.4	-1.7	-1.3
10	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ²	3.8	N/A	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	7.67	N/A	N/A	N/A

ที่มา: 1) World Economic Outlook (October 2022), IMF

2) World Bank Data

3) IMF Country Report No. 21/23, January 2021

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในปี พ.ศ. 2558-2559 World Economic Forum ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของเมียนมาอยู่ในอันดับที่ 131 จาก 140 ประเทศ และเป็นอันดับที่ 10 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยได้ 3.3 จาก 7 คะแนน ซึ่งค่า GCI มีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2557-2558 อย่างไรก็ตาม GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 134 โดยได้ 2.1 จาก 7 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานของเมียนมายังต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏการจัดอันดับของเมียนมาสำหรับ GCI นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2559 จนถึงปัจจุบัน ในขณะที่ World Bank ได้จัดอันดับเมียนมาอยู่ในอันดับที่ 165 จาก 190 ประเทศของประเทศที่ง่ายต่อการลงทุน ในปี พ.ศ. 2563 (Ease of Doing Business) โดยได้คะแนน 46.8 คะแนน อันดับดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ถึง 6 อันดับ จากอันดับที่ 171 (คะแนน 44.72)

4. นโยบายรัฐบาล

รัฐบาลจากพรรค NLD ซึ่งนางออง ซาน ซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเมียนมา เป็นหัวหน้าพรรค ดำเนินนโยบายที่เน้นการสร้างควมมีเอกภาพ ความปรองดองในชาติ การยุติความขัดแย้งภายในประเทศ และมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเมียนมา อย่างไรก็ตาม หลังจากการรัฐประหารยึดอำนาจของ พล.อ.อาวุโส มิน อ่อง หล่าย และได้ตั้งสภาบริหารแห่งรัฐขึ้นมาบริหารประเทศ โดยประกาศว่านโยบายการบริหารต่างๆ จะยังคงดำเนินการเช่นเดิมโดยเฉพะนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลเมียนมา ทั้งนี้ พล.อ.อาวุโส มิน อ่อง หล่าย ได้แต่งตั้งนายอู มิน ส่วย เป็นประธานาธิบดี (รักษาการ) และแต่งตั้งบุคคลอื่นๆ ให้เข้ามาเป็นคณะรัฐมนตรีเพื่อบริหารประเทศ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเมียนมาอย่างมาก รัฐบาลเมียนมาจึงออกแผนบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของ COVID-19 (COVID-19 Economic Relief Plan: CERP) และร่างแผนฟื้นฟูและปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ (Myanmar Economic Recovery and Reform Plan: MERRP) โดย

ร่าง MERRP ได้กำหนดเป้าหมายการฟื้นฟูและปฏิรูปไว้ 6 เป้าหมาย ประกอบด้วย (1) สร้างความเข้มแข็งแก่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (2) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่นำโดยภาคเอกชน (3) ส่งเสริมการเติบโตอย่างทั่วถึงในชนบทโดยการส่งเสริมการพัฒนาภาคการเกษตร (4) ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงของภาคการเงิน (5) อำนวยความสะดวกให้แก่แรงงานที่อพยพกลับประเทศ และ (6) บรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตและภายหลังวิกฤตที่มีต่อกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบมากที่สุด (กลุ่มเปราะบาง)

5. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คาดการณ์ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเมียนมาในปี พ.ศ. 2566 โดยประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP Growth) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 3.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นอยู่ที่ 63.56 พันล้านเหรียญสหรัฐ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP per capita) เพิ่มขึ้นที่ 1,228.54 เหรียญสหรัฐต่อหัว อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 16.2 ในปี พ.ศ. 2565 อยู่ที่ร้อยละ 13.3 ในปี พ.ศ. 2566

นอกจากนี้ จากรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ รายงานภาพรวมเศรษฐกิจของเมียนมาในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศโดยรวมของเมียนมาในช่วงเดือนเมษายน - ธันวาคม พ.ศ. 2565 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2566 มีมูลค่า 24,081.926 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.52) โดยมีมูลค่าการส่งออก 11,755.810 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.10) และการนำเข้า 12,325.870 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.20) เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองและการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประเทศมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ทั้งนี้ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 เมียนมาเสียดุลการค้าไทยเป็นมูลค่า 570.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ (โครงการที่ยังดำเนินการอยู่) จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2566 (ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565) มีมูลค่าทั้งสิ้น 76,260.901 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศที่ลงทุนสูงสุดในเมียนมา 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) สิงคโปร์ 2) จีน 3) ฮองกง 4) สหราชอาณาจักร และ 5) ไทย โดยไทยมีมูลค่าการลงทุน 4,342.189 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ 5.86) โดยมีโครงการที่ดำเนินการอยู่ จำนวน 103 โครงการ เมื่อพิจารณาตามประเภทสาขาการลงทุน อุตสาหกรรมที่ต่างขาดการลงทุนในเมียนมามากที่สุด ได้แก่ ธุรกิจพลังงาน สัดส่วนร้อยละ 55.98 ธุรกิจบริการ สัดส่วนร้อยละ 28.31 และธุรกิจการผลิต สัดส่วนร้อยละ 12.84

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับเงินสกุลท้องถิ่นมีความผันผวนอย่างมาก ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 เงินจัตว่อนค่าลงต่อทุกสกุลเงินเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยอัตราแลกเปลี่ยนเงินจัตว่อนค่าสุดที่ธนาคารกลางเมียนมากำหนดเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2565 อยู่ที่ 2,100 MMK/USD เพื่อให้ใกล้เคียงกับอัตราที่แท้จริงในตลาดท้องถิ่นและเป็นอัตราคงที่ ในขณะที่ อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดแลกเปลี่ยนนอกระบบมีอัตราอยู่ระหว่าง 2,800-2,850 MMK/USD (แหล่งข้อมูล: World Economic Outlook, October 2022, IMF และรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565, กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์)

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2565 พล.อ. อาวุโส มินอ่องหล่าย ประธานสภาบริหารแห่งรัฐ (SAC) และนายกรัฐมนตรีแห่งเมียนมา ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมพื้นที่โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ในภาคตะนาวศรี รวมถึงไปดูสถานที่ชายหาดในเขตตะนาวศรี ที่อยู่ห่างจากตัวเมืองทวายไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 27 กิโลเมตร ซึ่งถูกเตรียมไว้สำหรับก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกทวาย และนายอู อ่องไห่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และนายอู อ่องโซ ประธานคณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ได้รายงานถึงสถานการณ์ปัจจุบันและความล่าช้าของโครงการ โดยพล.อ. อาวุโส มินอ่องหล่าย ยืนยันจะเดินหน้าก่อสร้างโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษและท่าเรือน้ำลึกทวายให้เสร็จสมบูรณ์ เนื่องจากโครงการดังกล่าวไม่เพียงส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของเมียนมา แต่ยังสร้างประโยชน์อย่างมากต่อประชาคมระหว่างประเทศ เพราะมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ การค้า และการขนส่งสินค้าตามโครงข่ายโลจิสติกส์ของประเทศบนภาคพื้นทวีปอาเซียนซึ่งประกอบด้วย เมียนมา ไทย กัมพูชา และเวียดนาม (แหล่งข้อมูล: ผู้จัดการออนไลน์)

สำนักนโยบายและแผน
ธันวาคม พ.ศ. 2565